

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Systematische Opsporing Schrijfproblemen, gereviseerde versie (SOS-2-NL)

Juni 2015

Review: I v Bommel, E v Engelen

Invoer: E v Engelen

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige, ongespecificeerd
Aandoening (ICD)	Overig, ongespecificeerd
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Activiteiten

- *Korte beschrijving* → De SOS-2-NL is de opvolger van de SOS en wordt gebruikt om vast te stellen of een kind een schrijfprobleem heeft. Hierbij wordt zowel de kwaliteit van het schrijfproduct als de schrijfsnelheid beoordeeld. Het kind schrijft gedurende vijf minuten een tekst over. De kwaliteit van de eerste vijf regels van de overgeschreven tekst wordt gescoord op basis van zeven criteria. De schrijfsnelheid wordt bepaald door het aantal letters dat werd geschreven in vijf minuten. De test kan zowel individueel als klassikaal worden uitgevoerd en kan worden afgenomen door leerkrachten, zorgleerkrachten, ergotherapeuten of kinesitherapeuten.¹⁻³
- *Doelgroep* → kinderen op de basisschool van eind groep 3 t/m groep 8 die los of verbonden schrijven.¹
- *Auteur:*
 - ✓ Oorspronkelijke versie → Smits-Engelsman BCM (1999)²
 - ✓ Nederlandse versie → Smits-Engelsman BCM (2014)¹

2 Doel van het meetinstrument

- Inventariserend
- Evaluatief
- Discriminerend

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Performance test
- *Opbouw* → 1 overschrijftaak te beoordelen op 7 criteria's (lettervorm, vloeiendheid, letterovergangen, lettergrootte, regelmatigheid in lettergrootte, woordspaties en regelverloop)
- *Invulinstructie* → ja over aanpak van de opdracht
- *Meetniveau* → per item: wijze van score (0-2); meetniveau ordinaal
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze van score; percentielscore

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → <http://www.schrijven.nl/sos-2-nl/sos-2-nl-bestellen/> ⁴
- *Geschatte kosten* → €32,95, extra sjablonen kosten €3,50
- *Copyright* → ja¹

5 *Methodologische kwaliteit*

- **Interne consistentie**
n.v.t
- **Reproduceerbaarheid**
 - ✓ Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid: 0.73 tot 0.83 ³
 - ✓ Intrabeoordelaarsbetrouwbaarheid: 0.85-0.90 ³
 - ✓ Test-hertest betrouwbaarheid: $r = 0,61-0,76$ ^{3,5}
- **Validiteit**
 - ✓ *Construct validiteit* → Correlatie met BHK is voldoende hoog: 0.70 tot 0.88 ($p < 0.01$) ^{3,5,6}
 - ✓ *Extreme groepen validiteit* → Score SOS discrimineert tussen kinderen met en zonder schrijfproblemen ^{3,6}
- **Responsiviteit**

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → 1 vel ongelinieerd papier, schrijfmateriaal waarmee kind op school schrift, stopwatch en overschrijfblad.¹
- *Randvoorwaarden* →
- *Benodigde tijd* → 5 minuten voor de overschrijftaak. In totaal 10 minuten
- *Gebruikershandleiding* → ja ¹

7 *Normgegevens*

- *Uitkomstklassen en normgegevens* →

De Nederlandse normgegevens voor zowel verbonden als los schrift staan uitgewerkt in handleiding (pag. 30-35).

Naast normen (n=1910) voor de leesbaarheid van het handschrift zijn er ook normen (n= 3586) voor de schrijfsnelheid gemaakt (groep 3 t/m 8). Bij de handleiding zit een sjabloon om het toekennen van de score te kunnen objectiveren.¹

8 *Overige gegevens*

- Er wordt een workshop aangeboden over de SOS-2-NL⁷

9 *Literatuurlijst*

1. Smits-Engelsman, B.C.M., van Bommel-Rutgers, I., Van Waelvelde, H. (2014). Systematische opsporing Schrijfproblemen. Technische handleiding. Available from: <http://www.schrijvennl.nl/sos-2-nl/sos-2-nl/> [Geraadpleegd 2015 juni 19].
2. Smits-Engelsman, B.C.M., Vrenken, I., Stevens, M., & Hagen van, A. Handleiding 'Systematische Opsporing Schrijfproblemen' (SOS): een hulpmiddel voor leerkrachten bij het signaleren van motorische schrijfproblemen van leerlingen in het primair onderwijs. Breda: januari 1999
3. Van Waelvelde, H., Hellinckx, T., Peersman, W., & Smits-Engelsman, B. (2012). SOS, a screening instrument to identify children with handwriting impairments. *Physical & Occupational Therapy in Pediatrics*, 32, 306-319.
4. SchrijvenNL. SOS-2-NL bestellen. Available from: <http://www.schrijvennl.nl/sos-2-nl/sos-2-nl-bestellen/> [Geraadpleegd 2015 juni 19].
5. van Bommel-Rutgers, I., Smits-Engelsman, B.C.M. (2004) Is de SOSr een valide meetinstrument om motorische schrijfproblemen op te sporen? *Stimulus*. 24(4):222-32.
6. Smits-Engelsman, B.C.M., Stevens, M., Frenken, I., & Hagen van A. (2005). Systematische Opsporing Schrijfproblemen (SOS): een hulpmiddel voor leerkrachten bij het signaleren van motorische schrijfproblemen van leerlingen in het Basis en Speciaal Onderwijs. *Ned Tijdschr Kinderfysiother*, 17:16-21.
7. SchrijvenNL. Workshop SOS-2-NL. Available from: <http://www.schrijvennl.nl/sos-2-nl/workshop-sos-2-nl/> [Geraadpleegd 2015 juni 19].